

ANNA ΒΕΡΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Οι συνταγές του Ναπολέοντα Δελάστου, Οδυσσέας, 1996

Ο μανικιουρίστας, Οδυσσέας, 2000

Περίκλειστος κόσμος, Καστανιώτης, 2003

Σουτυάτα, Καστανιώτης, 2004

Φανταστικό μουσείο, Καστανιώτης, 2005

Το γλωσσικό κουτί, Καστανιώτης, 2006

Η λονδρέζικη μέρα της Λώρας Τζάκσον

(Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών), Καστανιώτης, 2008

Το διπλό όνειρο της γραφής (με τον Χάρη Βλαβιανό), Πατάκης, 2010

Ο βομβιστής του Παρθενώνα, Καστανιώτης, 2010

Φακός στο στόμα (Βραβείο Laure Bataillon), Πόλις, 2012

My Mother's Silence, Νεφέλη, 2014

Το σώμα του Τιρθανκάρρα, Νεφέλη, 2014

Η συνείδηση του πλάνητα, Εκδόσεις Οκτώ, 2015

Ο δανεισμένος λόγος, Εκδόσεις Οκτώ, 2015 (Υπό έκδοση)

*Οι πολλαπλές περιπλανήσεις μου. Έχω μια αμυδρή συνείδηση
ότι συσσωρεύω διάφορα πράγματα – ή ότι σαπίζω ελαφρώς.
Jacques Vaché, «Ενδέκατη επιστολή προς τον André Breton»*

*Αυτό που είναι αληθινό στη φωτογραφία
είναι αληθινό στη φωτογραφική αποτύπωση του κόσμου.
Susan Sontag, «On Photography», Rosetta Books, 1973, σ. 62*

*Τα ρεαλιστικά κείμενα γίνονται κατά κάποιο τρόπο
μυθιστορίες σαν βρεθούν σε άλλο περιβάλλον.
Gillian Beer, «Arguing with the Past», Routledge, 1989*

Εισαγωγή

Κάθε ιστορία που επινοώ είναι η προσωπική μου ιστορία.
Μπαίνω στη θέση των άλλων και εκείνοι αφαιρούν κάτι από εμένα.
Έμαθα για την Άννα Βέρα σ' ένα ταξίδι.
Έζησα για λίγο ανάμεσα στα δικά της πράγματα.
Στον δικό της κόσμο.
Θα ήθελα να γυρίσω μια ταινία για εκείνη.
Αυτό είναι το κοντινότερο που μπορώ να κάνω.
Δωρίζω σ' εκείνη λέξεις που θα έπρεπε να απευθύνω στον εαυτό μου.
Για εκείνη μιλώ, για μένα.

Το μάτι του σκίουρου

Είχα μείνει με τα χέρια κατεβασμένα κάτω από το τραπέζι και μόνο κρατούσα ένα μεγάλο άσπαστο καρύδι. Στην αρχή το πίεζα από διάφορες μεριές και φυσικά εκείνο αντιστεκόταν. Κατόπιν εξαφανίστηκε μέσα στην παλάμη μου, σαν να έκανα ένα απρόθετο ταχυδακτυλουργικό κόλπο. Αλλά δεν μπορούσα να το ξεχάσω και τα χέρια μου δεν έμεναν σε ησυχία. Κρυμμένος στον πυρήνα ενός σκληρού κελύφους φώλιαζε ο ρυτιδωμένος καρπός του καρυδιού. Όπως ο εγκέφαλος στο κρανίο. Δεν μπόρεσα να κάνω άλλη υπομονή και έσπρωξα με δύναμη τον καρπό στη γωνία του τραπεζιού χωρίς να με δει κανείς. Και το τσόφλι έσπασε. Μόνο εγώ το αντιλήφθηκα. Εκείνη τη στιγμή εγώ και ο καρπός του καρυδιού αλλάξαμε θέσεις. Εγώ έγινα ο καρπός και ο καρπός έγινε εγώ. Μεγάλωσε γύρω μου το κέλυφος και με τύλιξε σαν να ήμουν έμβρυο. Όλο το βράδυ κοιτούσα με το βλέμμα στυλωμένο στο κενό την άλλη άκρη της αίθουσας και περίμενα να αρχίσει να λιγοστεύει το φως και να απομακρυνθούν οι θόρυβοι της γιορτής. Σιγά-σιγά το κέλυφος μεγάλωσε. Έκλεισαν οι ραφές του καρυδιού και χάθηκα εγκλωβισμένος μέσα σε ένα σκοτάδι δίχως ήχους. Μόλις σφάλισε για πάντα γύρω μου το περίβλημα, έντρομος υποψιάστηκα την παρουσία ενός σκίουρου με δολοφονικά δόντια που πήδηξε μέσα από το καπέλο του μάγου στη σκηνή κι έτρεξε καταπάνω μου, κοιτώντας επίμονα το καρυδότσουφλο.

Φως υπό γωνία

Αρκετά κρύφτηκα. Ήρθε η ώρα να ανοίξω τα χαρτιά μου. Το ξέρω ότι δεν είχες καταλάβει τίποτα. Αυτή τη στιγμή θα σου αποκαλύψω, δίχως σχέδιο και χωρίς πολλές λέξεις, αυτό που από καιρό γνώριζα στα κρυφά. Ο άνθρωπος είναι ένα κομμάτι ήρεμης πλαγιάς σε καθαρό ουρανό. Δεν είναι τα σύννεφα, τα περαστικά πουλιά, τα αεροπλάνα, ο χαρταετός... Όλα ετούτα υπάρχουν πραγματικά. Είναι ο καθρέφτης πάνω από το χορτάρι. Όλα αυτά τα έμαθα κοιτάζοντας επίμονα τον ουρανό. Κανείς δεν φαντάζεται ότι θα μπορούσα να έχω αυτές τις σκέψεις μέσα μου. Με κοιτούν και δεν βλέπουν. Η εμφάνισή μου τους ξεγελά. Αισθάνομαι κάπως διάφανη. Ή ίσως μασκαρεμένη.

Δίχως ημερομηνία

Ο κόσμος μου είναι χωρισμένος στα δυο. Σε αυτό που είναι και σε αυτό που δεν είναι. Αυτό που είναι (όλα αυτά γύρω μου) είναι παρόντα εδώ μέσα εξολοκλήρου. Κι αυτό που δεν είναι κι αυτό επίσης λείπει εξολοκλήρου.

Βάζο με λευκά άνθη

Στη μέση του γεύματος, ο γραμματέας σηκώθηκε απευθυνόμενος στον Ίσταν Γκούρντα λέγοντας: «Ας κάνουμε μια πρόποση».

—Ο γραμματέας λέει στον κύριο Γκούρντα ότι πρέπει να εκφωνήσει έναν λόγο και πρέπει να του δώσει μεγάλη προσοχή.

—Ο γραμματέας εφιστά την προσοχή του κυρίου Γκούρντα. Πρόκειται να του πει κάτι που θα του μείνει αξέχαστο.

—Ο γραμματέας επενθυμίζει στον κύριο Ίσταν Γκούρντα ότι δουλειά του είναι να υπερασπίζεται τη χώρα με τα μέσα που εκείνη θέτει στη διάθεσή του.

—Ο γραμματέας συνεχίζει με μια λίστα επιτευγμάτων που τους κάνουν περήφανους.

—Δεν πρέπει να ξεχνούν ότι εκείνοι παίρνουν τη δόξα, η δουλειά όμως ανήκει σε όλους.

—Ο γραμματέας δείχνει στα τραπέζια κατονομάζοντας διάφορους συνεργάτες σε κύρια πόστα.

—Ο γραμματέας λέει στον κύριο Γκούρντα ότι δεν θα πηγαίνουν πάντα όλα κατ' ευχήν και θα πρέπει να περιμένει εμπόδια στη διαδρομή.

—Ο γραμματέας συνοψίζει με την υπόδειξη ότι είναι ένας από τους τρεις χιλιάδες συντρόφους που τον ακολουθούν και βασίζονται σε αυτόν.

—Ο κύριος Γκούρντα νεύει καταφατικά μετά από αυτή την ασαφή κουβέντα και την επόμενη στιγμή ο προβολέας στρέφεται στο βάθος της αίθουσας, όπου ένας μάγος ανεβαίνει στη σκηνή.

Καρφί στο δάπεδο

Δεν έχω μιλήσει με κανέναν εδώ και κάμποσες μέρες. Όλα περνούν μέσα μου δίχως να αντιδρώ καθόλου και χωρίς να αφήνουν κανένα σημάδι. Τα απογεύματα που δεν ακούγεται τίποτα στο μπαλκόνι, η γλώσσα μου μοιάζει με ρούχο κρεμασμένο στο σκοινί της μπουγάδας. Όπως οι άδειες πλυμένες κάλτσες μου με την αμαντάριστη μικρή δαγκωνιά στη φτέρνα. Ή όπως το χαμένο φτερούγισμα στο πέτο του ταγέρ. Δεν έχω μιλήσει για κάμποσο καιρό και μαζί με τη λαλιά έφυγε και ό,τι θυμόμουν από την αγάπη. Μια πινέζα στο στόμα, θαρρείς, με κρατά καρφωμένη στο πάτωμα. Κοιτώ τα απλωμένα ρούχα στο μπαλκόνι και εσύ περνάς από πάνω τους, ρίχνοντας μια φευγαλέα σκιά όπως το περαστικό σύννεφο.

Λευκά άνθη

—Ο κύριος Γκούρντα περιμένει στην πόρτα της τουαλέτας, όταν ο γραμματέας τον πλησιάζει ρωτώντας αν έχει αναλάβει τα νέα του καθήκοντα.

—Όταν λαμβάνει την απάντηση ότι έχουν ήδη ανατεθεί, ξαφνικά γίνεται ανυπόμονος.

—Τον επιπλήττει χωρίς προφανή αιτιολογία, απλώς και μόνο με το ύφος του βλέμματος.

—Κατόπιν τον προσκαλεί στο ιδιωτικό του σεπαρέ και προτείνει να αναζητήσουν από κοινού τη λύση στο ιδεολογικό του πρόβλημα.

—Ο κύριος Γκούρντα αδυνατεί να αντιληφθεί γιατί πρέπει να εξετάσουν ξανά ένα ζήτημα το οποίο και οι δύο γνωρίζουν απέξω κι ανακατωτά.

—Ο γραμματέας επιμένει και κατευθύνονται στο ιδιαίτερο τραπέζι με το χώρισμα.

—Ο γραμματέας απευθύνεται στον κύριο Γκούρντα με το μικρό του όνομα στον ενικό και τον ρωτά αν πληροφορήθηκε κάτι νεότερο.

—Ο κύριος Ίστβαν απαντά ότι όλοι εργάζονται για το κοινό καλό.

—Ο γραμματέας ρωτά αν θα δεχόταν το ίδιο καθήκον και εκείνος αντιλαμβάνεται το λάθος του.

—Ρωτά αν ετούτη η συζήτηση είναι μια άσκηση αυτοκριτικής για τον ίδιο, μια και εκείνος ξεκίνησε από το ίδιο λάθος, και επισημαίνει ότι θα μελετήσουν μαζί τη βελτίωση της ιδεολογικής τους θέσης.

—Εκείνος συμφωνεί με ανακούφιση.

—Και ετούτη η συζήτηση είναι κάπως ασαφής.

—Δίνουν τα χέρια και επιστρέφουν στο γεύμα τους.

—Στη σκηνή αναγγέλλεται ένα ταχυδακτυλουργικό νούμερο.

Η ρυθμολογία του νερού

Βροχή όλη νύχτα. Όσοι μένουμε στους επάνω ορόφους ακούμε τα χτυπήματα του νερού στην οροφή, αλλά δεν μπορούμε να αποκρυπτογραφήσουμε το μήνυμα. Τη μια η βροχή σταματά, κατόπιν συνεχίζει με το φύσημα του ανέμου. Μια μύγα επέζησε τον χειμώνα και βουίζει ολόγυρα χωρίς να πλησιάζει το τζάμι. Δεν θα φανταζόσουν ότι ένα πλάσμα τόσο μικρό μπορεί να κάνει τόσο θόρυβο. Οι άλλοι ένοικοι μιλούν και περπατούν στα διαμερίσματά τους. Κάποιος σέρνει μια καρέκλα και την ίδια στιγμή ένα αυτοκίνητο περνά στον δρόμο. Χαμένη και δίχως βήμα, η ιστορία μας αφήνει την έρημη πόλη. Αν η βροχή λέει κάτι, τότε λέει ανοησίες. Κάθομαι μόνη στην άκρη του κρεβατιού και ακούω.

Βάθος πεδίου

«Κοιτώ αυτόν τον πίνακα και σκέφτομαι αν άραγε τα βουνά μπορούν να κινηθούν», είπε ο γραμματέας απευθυνόμενος στον κύριο Γκούρντα.

«Εξαρτάται ποιον ρωτάτε», απάντησε εκείνος.

«Ας πούμε λοιπόν ότι ρωτάω εσάς».

«Σε αυτή την περίπτωση εξαρτάται για ποιο βουνό μιλάμε».

«Εσείς τι λέτε;»

«Ας υποθέσουμε ότι πολλά βουνά πολύ ευχαρίστως θα σήκωναν τα πρηνή τους και θα έφευγαν. Τα βουνά έχουν κάθε δικαίωμα να σηκωθούν και να φύγουν».

«Και τι λέτε; Υπάρχει πιθανότητα να αντιδράσουν όλα τα βουνά με αυτόν τον ίδιο τρόπο;»

«Δεν το πιστεύω. Δεν νομίζω ότι όλα τα βουνά θα κάνουν το ίδιο. Κάποια βουνά είναι περισσότερο θαρραλέα από άλλα».

«Εξηγηθείτε, παρακαλώ».

«Αυτά είναι τα βουνά που θα μείνουν».

«Και τα βουνά που θα φύγουν θα τα λέγαμε δειλά βουνά;»

«Μπορείτε να τα αποκαλέσετε όπως θέλετε. Εγώ απλώς λέω ότι κάποια είναι καλύτερα από άλλα».

«Και τι σόι βουνό νομίζετε ότι είναι το δικό μας;»

«Αναμφίβολα ένα γενναίο βουνό».

«Ναι;»

«Πολλές φορές έχω σκαρφαλώσει τις πλαγιές του. Το βουνό δεν έκανε ποτέ πίσω. Δεν νομίζω ότι θα βρείτε εύκολα πιο σπουδαίο βουνό από αυτό».

«Ε, τότε θα πρέπει να το σκαρφαλώσω ο ίδιος για να το διαπιστώσω».

«Μάλιστα, ίσως να ήρθε η ώρα και γι' αυτό. Ας τελειώσουμε το γεύμα μας. Σε λίγο θα βγει ο μάγος».

Φτερό στο πέτο

Η πόλη δεν προσφέρει σαφείς ενδείξεις. Όλα είναι ένα κολλάζ ανώνυμων ισχυρισμών. Σπασμένες φράσεις των περαστικών. Όλα τα ρολόγια λένε διαφορετική ώρα. Όλα τα αγάλματα δείχνουν προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Σ' αυτό το φιλμ θα έπρεπε να πέσουν τελεσίδικα οι τίτλοι του τέλους και για τους δυο μας. Οι χαρακτήρες, οι αφηγήσεις, τα μοτίβα της ιστορίας μας, ήταν όλα πλέον ειπωμένα. Αλλά τελικά εγώ στέκομαι μόνη μπροστά στην κάμερα.

Μπαλέτο παρασίτων

Σάββατο 27 Οκτωβρίου 1956
Ελεύθερο Ραδιόφωνο Μίσκολτς
22:45

Ούγγροι πατριώτες, τις τελευταίες μέρες γεννήθηκε κάτι που δεν υπήρχε πριν. Όχι, χίλιες φορές όχι λένε το Μίσκολτς, το Πετς, το Γκιორ και όλη η επαρχία του Μπόρσοντ.

Κυριακή 28 Οκτωβρίου 1956
Ελεύθερο Ραδιόφωνο Μίσκολτς
18:40

Οι πόλεις Πετς, Γκιორ, Ντέμπρετσεν και άλλες διαθέτουν πλέον ραδιοφωνικούς σταθμούς. Είναι πια εφικτό να υπάρχουν επαρκείς ραδιοφωνικές επικοινωνίες. Προτείνουμε επαφή στα 42 και 43 μέτρα των βραχέων κυμάτων. Το Μίσκολτς θα εκπέμπει σε αυτές τις συχνότητες κάθε δεύτερη ζυγή ώρα.

Κυριακή 28 Οκτωβρίου 1956
Ελεύθερο Ραδιόφωνο Κόσουθ (Βουδαπέστη)
23:00

Λάβαμε περισσότερες πληροφορίες για την κίνηση σοβιετικών μονάδων, ειδικότερα στις ανατολικές επαρχίες. Την Παρασκευή δύο σοβιετικά τεθωρακισμένα τρένα πέρασαν τον μεθοριακό σταθμό του Ζαχόνου. Αφότου κατέλαβαν τον σταθμό, οι σοβιετικές δυνάμεις έχουν υπό τον έλεγχό τους τη σιδηροδρομική γραμμή. Σύμφωνα με τον ραδιοφωνικό σταθμό του Πανεπιστημίου του Μίσκολτς, τη νύχτα της Πέμπτης προς Παρασκευή μια μεγάλη τεθωρακισμένη μονάδα πέρασε το χωριό Κισβάρντα. Από το Ντέμπρετσεν επίσης αναφέρεται απρόσκοπτη κίνηση σοβιετικών στρατευμάτων. Το επίσημο ειδησεογραφικό πρακτορείο ΜΤΙ διαψεύδει ότι σοβιετικά στρατεύματα έχουν καταλάβει το αεροδρόμιο του Ζόλνοκ. Το αεροδρόμιο του Πετς παραμένει επίσης ελεύθερο.

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 1956
Ελεύθερο Ραδιόφωνο Σομπατέλυ
08:00

Αναφορά ενίσχυσης σοβιετικών στρατευμάτων. Η πλειονότητα των δυνάμεων βρίσκεται συγκεντρωμένη γύρω από τη

Βουδαπέστη. Ο στρατηγός Παλ Μάλετερ ανακοίνωσε την περασμένη Τετάρτη ότι ο Μικογιάν υποσχέθηκε την απόσυρση όλων των δυνάμεων του Συμφώνου της Βαρσοβίας που στρατοπεδεύουν ακόμη στην Ουγγαρία. Από την άλλη, το ραδιόφωνο της Βουδαπέστης (Ελεύθερο Ραδιόφωνο Κόσουθ) ανακοίνωσε ότι κατά την τελευταία του επίσκεψη στη Βουδαπέστη ο Μικογιάν είπε ότι όλα τα σοβιετικά στρατεύματα θα αποχωρήσουν – εκτός από εκείνα τα οποία προβλέπεται να παραμείνουν υπό την αιγίδα του Συμφώνου της Βαρσοβίας.

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 1956

Ελεύθερο Ραδιόφωνο Γκιोर

12:00

Σύμφωνα με πληροφορίες του Υπουργείου Άμυνας, ένα σοβιετικό τάγμα στην περιοχή του Γκιένγκιες (περίπου 80 χλμ. βορειοανατολικά της Βουδαπέστης) παρέδωσε τον οπλισμό του στους πολίτες δηλώνοντας ότι οι στρατιώτες δεν επιθυμούν να πολεμήσουν τον λαό. Μετά τον αφοπλισμό του το τάγμα έχει κατασκηνώσει έξω από την πόλη.

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956

Ελεύθερο Ραδιόφωνο Κόσουθ (Βουδαπέστη)

Εκπομπή που μεταδόθηκε στην Ουγγρική, Αγγλική, Ρωσική και Γαλλική γλώσσα.

04:20

Προσοχή! Προσοχή! Ο πρωθυπουργός Ίμρε Νάγκυ απευθύνεται στον ουγγρικό λαό. «Σας ομιλεί ο πρωθυπουργός Ίμρε Νάγκυ. Σήμερα το ξημέρωμα σοβιετικές δυνάμεις επιτέθηκαν στην πρωτεύουσά μας με προφανή στόχο να ανατρέψουν τη νόμιμη δημοκρατική κυβέρνηση της Ουγγαρίας. Τα στρατεύματά μας μάχονται. Η κυβέρνηση βρίσκεται στη θέση της. Πληροφορώ τον λαό της πατρίδας μας και ολόκληρο τον κόσμο για αυτό το γεγονός».

Ελεύθερο Στρατιωτικό Ραδιόφωνο Trans-Danubian

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956

07:30

Απελπισμένες μάχες ανάμεσα σε ουγγρικές και σοβιετικές δυνάμεις μεταξύ των πόλεων Γκιोर και Κόμαρομ, με τη σοβιετική αεροπορία να εκτελεί επιθέσεις χαμηλού ύψους. Οι μάχες ήταν ορατές από τη Βουδαπέστη. Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί Γκιोर, Μίσκολτς και Πετς εξέπεμψαν έκκληση στα τοπικά συμβούλια να ανακοινώσουν γενική κινητοποίηση.

Ελεύθερο Ραδιόφωνο Dunapentele
Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956
09:00

Ανακοίνωση από την Εθνική Επιτροπή του Ελεύθερου Ραδιοφώνου Dunapentele. Οι προδοτικές δυνάμεις Κατοχής έχουν επιτεθεί στη Βουδαπέστη και άλλες πόλεις. Η μάχη συνεχίζεται στα Πετς, Ζεγκεσφεχέρβαρ, Ντουναφόλβαρ και Βέζπρεμ. Οι Ούγγροι στρατιώτες πολεμούν τους εισβολείς ως ένας άνθρωπος και θα συνεχίσουν να πολεμούν για την ουγγρική επανάσταση ως το τέλος. Η κατάσταση είναι κρίσιμη αλλά όχι απέλπιδα.

Ραδιόφωνο Σόλνοκ (υπό σοβιετικό έλεγχο)
Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956
13:56

Τελεσίγραφο προς τις δυνάμεις του Ουγγρικού Στρατού να παραδοθούν μέχρι την προθεσμία στις 17:00 ή να αντιμετωπίσουν εξόντωση από τα σοβιετικά στρατεύματα. Μήνυμα προς την πόλη του Κάρσαγκ να παύσει κάθε αντίσταση, προειδοποίηση ότι αν τα όπλα δεν σιγήσουν ως τις 17:00, η σοβιετική αεροπορία θα βομβαρδίσει την πόλη.

Ουγγρικό Πρακτορείο Ειδήσεων
Βουδαπέστη
Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956
Κορδέλα τηλετύπου προς το πρακτορείο Associated Press - Γραφείο Βιέννης.

[...]

[...] Οι Ρώσοι γκάνγκστερ μάς πρόδωσαν. Ρωσικά στρατεύματα επιτέθηκαν έξαφνα στη Βουδαπέστη και σε όλη τη χώρα. Άνοιξαν πυρ εναντίον όλων στην Ουγγαρία. Πρόκειται για γενική επίθεση. Γράφω στο όνομα του Ίμρε Νάγκυ. Ζητά βοήθεια.

[...] Ο Νάγκυ, η κυβέρνηση και όλος ο λαός ζητούν βοήθεια. Αν έχετε οτιδήποτε από την αυστριακή κυβέρνηση, πείτε μου. Επείγον, επείγον, επείγον.

[...] Ζήτη η Ουγγαρία και η Ευρώπη! Θα πεθάνουμε για την Ουγγαρία και την Ευρώπη! Νέα για τη βοήθεια; Γρήγορα, γρήγορα, γρήγορα! Η ρωσική επίθεση ξεκίνησε στις 4 π.μ.

[...] Ρωσικά μαχητικά MIG πάνω από τη Βουδαπέστη. Ρωσικά μαχητικά MIG πάνω από τη Βουδαπέστη. Το Γκιोर είναι ολοκληρωτικά περικυκλωμένο από τους Ρώσους. Το Ζεγκεσφεχέρβαρ δεν απαντά.

[...] Associated Press Βιέννη, αν έχετε κάτι, παρακαλώ να μου το μεταφέρετε. Η κυβέρνηση περιμένει απάντηση. Δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο. Δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο.

[...] Η είδηση της σύλληψης της ουγγρικής στρατιωτικής ηγεσίας επιβεβαιώθηκε από τον εκπρόσωπο της κυβέρνησης, κύριο Χάμορι. Ο κύριος Νάγκυ είναι ασφαλής. Ο κύριος Ζόλταν Τίλντντ βρίσκεται στο Κοινοβούλιο.

[...] Η ώρα είναι 05:45 και τα ρωσικά πυρά σταμάτησαν προς στιγμήν. Τα δημόσια φώτα είναι αναμμένα και η πόλη μοιάζει ειρηνική, αλλά στους δρόμους υπάρχουν παντού ρωσικά τανκς. Μία ρωσική διμοιρία πεζικού προχωρεί προς το Κοινοβούλιο.

[...] Ο Νάγκυ μιλά στους πολίτες από το ραδιόφωνο. Αναφέρει ότι κάποια στοιχεία επιχειρήσαν να ανατρέψουν τη νόμιμη κυβέρνηση. Τα στρατεύματά μας μάχονται τους Ρώσους. [...] Το Πετς δέχτηκε ρωσική επίθεση στις 2 π.μ. Η πόλη βρίσκεται στα χέρια τους, αλλά οι αυτοκινητόδρομοι είναι ελεύθεροι. Προσπάθησαν να καταλάβουν τα ορυχεία ουρανίου και το αεροδρόμιο, αλλά ουγγρικές δυνάμεις τούς σταμάτησαν.

[...] Αν έχετε οποιαδήποτε απάντηση, να μου τη μεταφέρετε. Ο Ίμρε Νάγκυ ζητά προσωπικά βοήθεια. Ο Νάγκυ ζητά

προσωπικά βοήθεια. Και διπλωματικά βήματα, διπλωματικά βήματα. [...]

Ραδιόφωνο Πετς (υπό σοβιετικό έλεγχο)

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956

19:30

Αγαπητοί ακροατές, εκπέμπουμε μια σειρά επίσημων ανακοινώσεων. Καλούμε τους φοιτητές και τους καθηγητές των πανεπιστημίων και γυμνασίων να ξεκινήσουν κανονικά αύριο τις διαλέξεις και τα μαθήματα. Προσοχή! Προσοχή! Μέχρι νεωτέρας, η απαγόρευση κυκλοφορίας ισχύει από 17:00 έως 06:00. Προσοχή! Οι κανονισμοί της απαγόρευσης κυκλοφορίας δεν ισχύουν για εργαζόμενους σε αρτοποιεία και εργάτες της βιομηχανίας τροφίμων. Πληροφορούμε τους εν λόγω εργαζόμενους ότι ο διοικητής της πόλης επιτρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα κατά τη διάρκεια της απαγόρευσης κυκλοφορίας. Τους ζητούμε να αυξήσουν την προσφορά τροφίμων προς τον πληθυσμό με ευσυνείδητη και πειθαρχημένη προσπάθεια. Έκκληση της Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Εθνικού Συμβουλίου της επαρχίας Μπαράνυα: Εργάτες, αγρότες και διανοούμενοι! Τις τελευταίες ημέρες έχει γίνει φανερό ότι

οι δικαιολογημένες απαιτήσεις των εργατών, των αγροτών, της νεολαίας και των διανοουμένων έχουν μεγαλοποιηθεί από αντεπαναστατικές δυνάμεις οι οποίες –εκμεταλλευόμενες τον πατριωτισμό του λαού– έχουν εξαπολύσει επίθεση κατά της εργατικής τάξης. Σύντροφοι εργάτες, γνωρίζετε καλύτερα από όλους τι σημαίνει καπιταλιστική εξουσία, τι σημαίνει ανεργία, πείνα, δυστυχία και εξαθλίωση. Πιστεύουμε ότι κανένας εργάτης δεν τα επιθυμεί αυτά. Σύντροφοι, η απόπειρα των αντεπαναστατών έχει ηττηθεί σε όλες τις χώρες, και στη δική μας. Μην πιστεύετε τα ψέματα του Ραδιοφώνου Ελεύθερη Ευρώπη. Μετά την αποκατάσταση της τάξης υποσχόμαστε ότι θα εργαστούμε με νέο τρόπο. Δεν θα επιτρέψουμε τις ανομίες που διέπραξαν οι παλιοί ηγέτες. Στο μέλλον οι εργάτες θα γίνουν οπωσδήποτε κύριοι των εργοστασίων. Πρέπει να εκλέξετε νέα εργατικά συμβούλια από εκείνους τους εργάτες που παρέμειναν πιστοί στην προλεταριακή εξουσία και με την καθοδήγηση του Κόμματος. Εργάτες, υποστηρίξτε την Επαναστατική Κυβέρνηση Εργατών - Αγροτών, που συστήθηκε υπό την ηγεσία του συντρόφου Γιάνος Κάνταρ. Μην περιμένετε καλύτερο μέλλον από την αντεπανάσταση, αλλά μόνο από την Επαναστατική Κυβέρνηση Εργατών - Αγροτών.

Ραδιόφωνο Πετς (υπό σοβιετικό έλεγχο)

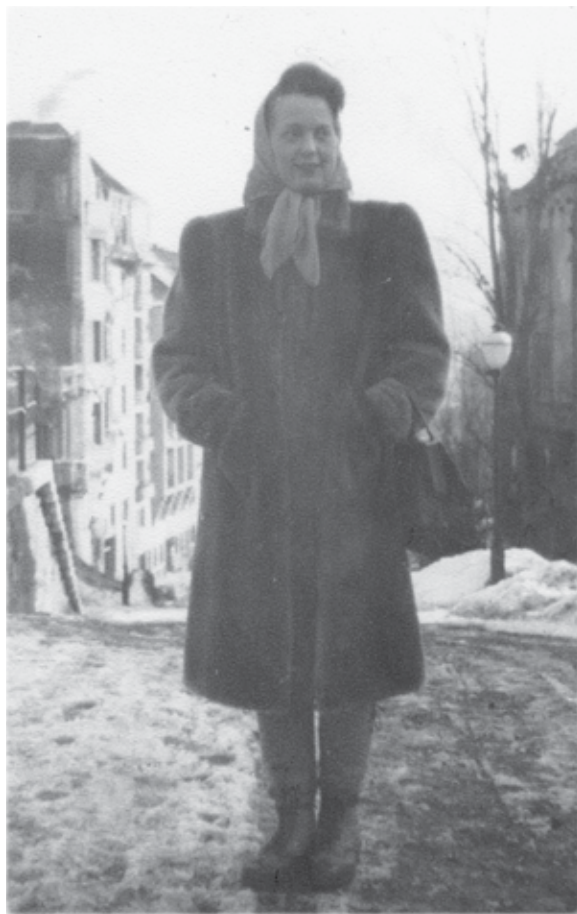
Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1956

21:00

Διαταγή του Σοβιετικού Στρατιωτικού Διοικητή.

Διατάσσω:

1. Τη διάλυση των Επαναστατικών Εθνικών Επιτροπών.
2. Την παράδοση όλου του οπλισμού που έχει στην κατοχή του ο πληθυσμός στη στρατιωτική διοίκηση στο κτίριο της πρώην Ασφάλειας έως τις 5 Νοεμβρίου 1956 και ώρα 17:00.
3. Όλα τα εργοστάσια και τα γραφεία να ξεκινήσουν κανονικά τις εργασίες τους την 5η Νοεμβρίου.
4. Ο πληθυσμός να αποφύγει αυστηρά κάθε συγκέντρωση ή διαμαρτυρία. Οι χώροι πολιτισμού και διασκέδασης να παραμείνουν κλειστοί μέχρι νεωτέρας.
5. Ο πληθυσμός μπορεί να κυκλοφορεί ελεύθερα μεταξύ 06:00 και 18:00. Τα καταστήματα μπορούν να παραμένουν ανοιχτά αυτές τις ώρες.
6. Σε περίπτωση πυροβολισμού κατά σοβιετικών στρατιωτών ή κάθε άλλου πολίτη, οι ένοπλες δυνάμεις θα απαντήσουν με όλο τον οπλισμό που διαθέτουν.

Δελτίο τροφίμων / κρέατος
και φωτογραφία
άγνωστης γυναίκας

BUDAPESTI HÚSHETIJEGY

szállodákban, menhelyeken lakók és azok részére,
akiknek állandóan bejelentett lakásuk nincs.

Érvényes:-ig.

Minden jegy csak arra a hétre érvényes, amelyekre ki van
állítva, a hét jelzése nélkül a jegy érvénytelen.
A jegyekkel elkövetett visszaélést szigorúan büntetik.
A jegy szelvényeit csak a húselárusító vághatja le.

A szelvényekre a 114.070/1942. K. M. számú rendelet
alapján a polgármester által esetenként megállapított
a főleg újságközlemény útján közzhírré tett mennyiség
szolgáltatható ki.

A húshetijegy tulajdonosának

neve:

lakása:

Érvényes	Érvényes	Érvényes	Érvényes	Érvényes
B	B	B	B	B
Hús- hetijegy	Hús- hetijegy	Hús- hetijegy	Hús- hetijegy	Hús- hetijegy

Γενική πληθυντικού

Μένουν μόνο οι αναμνήσεις των σπιτιών.

Το πρώτο ήταν το ισόγειο μιας διπλοκατοικίας με κήπο. Η σκόνη κάλυπτε τα πατώματα. Δεν είχε παράθυρα παρά μόνο μπαλκονόπορτες. Έξω έπαιζαν διαρκώς τα παιδιά της γειτονιάς.

Το δεύτερο ήταν ένα διαμέρισμα του τρίτου ορόφου. Απίστευτα στεγνό και άχρωμο. Μοναδικό πλεονέκτημα τα παγωμένα πατώματα το καλοκαίρι. Τα φώτα του δρόμου έμοιαζαν από το ύψος του μπαλκονιού σαν κίτρινοι λεκέδες στην άσφαλτο.

Το τελευταίο καταφύγιο ήταν ένα μάλλον πολιτισμένο διαμέρισμα. Βιβλία στους τοίχους και πίνακες. Ένα κρεβάτι, το στερεοφωνικό, η τηλεόραση με τη φωτεινή οθόνη. Το κουδούνισμα του τηλεφώνου από το διπλανό διαμέρισμα διαπερνούσε τον τοίχο με κρυστάλλινη καθαρότητα. Ακόμα το ακούω.

Δεν υπάρχει πλέον άλλο σώμα να διασταυρωθεί μαζί μου στους διαδρόμους αυτού του σπιτιού.

Ο άγνωστος φωτογράφος

Θυμάσαι πως, όταν έμαθα για την αρρώστια, έτρεξα αμέσως; «Τι μπορούμε να κάνουμε;» ρώτησα αλαφιασμένα. Η απάντηση ήταν μόνο οι σηκωμένοι ώμοι. Θυμάσαι; Είχαμε καθίσει στο λευκοστρωμένο τραπέζι πίσω από την τζαμαρία και χαζεύαμε τη λίμνη που ήταν ακίνητη σαν ασημένιος δίσκος. Μόνοι πελάτες δυο καλοβαλμένα γερόντια, κάθονταν σιωπηλά αντικριστά. Θα είχες τώρα την ηλικία τους. Και η μια σιωπή άκουγε την άλλη. Έσκισα τη φωτογραφία από το οικογενειακό άλμπουμ. Δεν ξέρω γιατί. Θέλησα να την κρατήσω ξέχωρα. Ίσως γιατί εκεί θα είσαι για πάντα όπως στη φωτογραφία του γλεντιού. Εσένα φέτος δεν σε θυμήθηκα καθόλου.

Άνευ αντικειμένου

Και τώρα είναι ακόμα χειμώνας, κι αυτός ο απαίσιος καιρός βρίσκεται διαρκώς στα όρια της άνοιξης, αλλά μοιάζει ανίκανος να κάνει το πέρασμα. Ο χειμώνας δεν είναι σχήμα λόγου. Ο ήλιος έχει σπάσει σε χιλιάδες κομματάκια. Όπως οι λευκές κηλίδες χιονιού που αντιστέκονται στο σκιερό χορτάρι. Τι απαίσιο κρύο έχουμε φέτος. Ακόμα και οι λέξεις πέφτουν παγωμένες και νεκρές στο χώμα μόλις βγουν απ' το στόμα και προσπαθούμε μάταια να τις μαζέψουμε στις άκρες των πεζοδρομίων. Το να είσαι μόνος τον χειμώνα μοιάζει λίγο με θάνατο. Πρέπει να βρεις το κουράγιο να σκέφτεσαι τον χειμώνα με ευχάριστο τρόπο. Το κουράγιο είναι το παν. Ο χειμώνας προσφέρει μόνο εφήμερες ανακουφίσεις κι εγώ μοιάζω να έχω αναπτύξει ένα δεύτερο πρόσωπο. Το όνομά μου, θαρρείς, έχει γίνει διττό. Κάτι όμως με ενοχλεί. Νομίζω είναι η φωνή μου, που μένει η ίδια και για τις δύο εκδοχές μου. Και τα δυο πρόσωπα μιλάνε με την ίδια χροιά. Η κατάσταση δεν μου αφήνει περιθώρια επιλογής. Τώρα είμαι η μία φωνή. Τώρα η άλλη. Μόνο εγώ αντιλαμβάνομαι τη μεταλλαγή. Στους άλλους δεν γίνεται αντιληπτό ότι μιλούν διαφορετικοί άνθρωποι.

Δίχως άλλα στοιχεία

Υστερόγραφο

«Οδός Πιλανγκό»

Σε πόσα σπίτια κατοικεί κάποιος κατά τη διάρκεια της ζωής του; Πόσους ανθρώπους θα γνωρίσει μέσα σ' αυτά; Ποιος κρατά άραγε αυτόν τον λογαριασμό; Πριν από μερικά χρόνια έζησα για λίγο σε ένα παράξενα σκοτεινό σπίτι στην Ουγαρία. Επισκέπτης στον ίδιο χώρο όπου είχε ξοδευτεί μια άλλη ζωή. Ονομαζόταν Άννα Βέρα και βρήκα μερικές φωτογραφίες της αφημένες σε ένα συρτάρι. Ερήμην της, μετά τον θάνατό της, μου είχε προσφέρει τη φιλοξενία εκείνη που μόνο οι απόντες μπορούν να προσφέρουν.

Κρατούσα στο μυαλό μια σειρά ουγγρικές λέξεις – την ίδια στιγμή γνωστές και άγνωστες. Γνωστές επειδή τις είχα αποθηκεύσει στον νου μου και μπορούσα να τις επαναλάβω σαν να μου ανήκαν. Ένα είδος σουβενίρ. Άγνωστες επειδή οι περισσότερες δεν είχαν νόημα για μένα. Τις συγκρατούσα όπως κανείς θυμάται τα κύρια ονόματα. Ήταν αυθαίρετοι συνδυασμοί σημείων που υποδείκνυαν μεμονωμένα αντικείμενα.

Για παράδειγμα: Pillangó utca. Μετέφραζα αυτό το όνομα ως Οδός Πιλανγκό. Με άλλα λόγια, δεν το μετέφραζα κα-

θόλου, όντας πεπεισμένος ότι επρόκειτο για ένα όνομα. Το πρόσωπο στο οποίο ανήκε μου ήταν άγνωστο. Ένιωθα σαν να βρίσκομαι στη Βαβέλ προτού ξεκινήσουν την οικοδόμηση του πύργου. Καθετί διέθετε το δικό του αμετάφραστο όνομα. Τα πάντα γύρω ήταν μόνο ονόματα. Η γλώσσα έμοιαζε να με απορρίπτει κι εγώ περιοριζόμουν στη θέση του παρατηρητή.

Αυτό το αίσθημα δεν άλλαξε όταν κάποιος με πληροφόρησε ότι «Pillangó» σημαίνει «πεταλούδα». Μιλάς για την Οδό Πεταλούδας, μου είπε, ή για την Οδό των Πεταλούδων. Από τότε η λέξη «Pillangó» είναι για μένα το κύριο όνομα μιας πεταλούδας. Καθεμιάς ξεχωριστά. Αφού είναι όλες πεταλούδες Πιλανγκό.

Έχω στο μυαλό μια σειρά από ούγγρικά ονόματα. Ένα είδος σουβενίρ. Όπως το όνομα Άννα Βέρα, που είναι την ίδια στιγμή γνωστό και άγνωστο. Το μόνο που έφερα μαζί μου επιστρέφοντας από εκεί είναι κάποιες εικόνες και τους ήχους μερικών παράξενων ονομάτων.

Για τη φαντασία αυτά μοιάζουν να είναι αρκετά.

Καιρός να ανταποδώσω τη φιλοξενία στην Άννα Βέρα.

Καιρός να επινοήσω τη δική της ζωή.

Ο Χρήστος Χρυσόπουλος (1968) έχει εκδώσει 14 βιβλία, ασχολείται με διαφορετικά είδη λογοτεχνίας (πεζογραφία, δοκίμιο, χρονικό), με τη θεωρία και με τη φωτογραφία. Έχει βραβευτεί με το Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών (2008) και με τα γαλλικά βραβεία Prix Laure Bataillon (2014) και Prix Ravachol (2013). Το 2015 η Γαλλική Δημοκρατία του απένειμε τον τίτλο του Ιππότη των Γραμμάτων και των Τεχνών. Είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Πολιτισμού (ECP) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συγγραφέων (SEUA), καθώς και fellow του διάσημου Iowa Writers' Program (IWP). Το 2014 το γαλλογερμανικό κανάλι ARTE του αφιέρωσε ένα ωριαίο τηλεοπτικό πορτρέτο. Έχει συνεργαστεί με πολλούς performers και εικαστικούς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε δεκάδες φεστιβάλ στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Τα βιβλία του κυκλοφορούν μεταφρασμένα σε δώδεκα γλώσσες.

Ατομικές Εκθέσεις

Disjunction / Η συνείδηση του πλάνητα (Αθήνα: ArtWall Gallery)

My mother's Silence (Αθήνα: Μουσείο Άλεξ Μυλωνά, Άμφισσα: The Symptom Projects-Οικία Δελμούζου).

Disjunction (Μασσαλία: MuCEM, Παρίσι: Galerie Desmos).

Encounters (Ρέικιαβικ: Contemporary Art Museum - με την Diane Neumaier).

The Black Dress (Νιου Τζέρσεϊ: RCIPP - με την Diane Neumaier).

Idiolexicon (Πράγα: The centre for metamedia).